

***Інформація про роботу з реалізації науково-методичної проблеми школи
«Формування освітнього середовища для саморозвитку особистості на
засадах гуманної педагогіки» у Святопетрівській ЗОШ І-ІІІ ступенів
протягом 2014-2018 років***

Виступ заступника директора з навчально-виховної роботи Стафійчук Л.С.

на засіданні педагогічної ради 28.03.2018 р.

Керуючись законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Національною доктриною розвитку освіти щодо забезпечення рівного доступу до якісної освіти, освітня політика в школі спрямовується на пізнавальну, наукову, аналітико–управлінську та аналітико–корекційну діяльність, на ефективність, дієвість і результативність внутрішньошкільної методичної роботи. Організація роботи у 2014-2018 роках по реалізації науково-методичної проблеми стала тою об'єднавчою силою в колективі школи, що допомогла переорієнтуватися на новий підхід в організації навчально-виховного процесу.

Завдання, які стояли перед школою, директивні та нормативні державницькі документи щодо розвитку освіти, сучасні науково-методичні ідеї, передовий педагогічний досвід з організації навчально-виховного процесу та індивідуальні психолого-педагогічні запити вчителів школи обумовили вибір нової науково-методичної проблеми закладу. В сучасних умовах розвитку суспільства спостерігається духовна криза, що викликає необхідність перегляду підходів до навчання і виховання.

Аналітична робота з вивчення рівня сформованості духовно-моральних якостей учнів показала, що більшість учнів не вважає для себе найбільш цінними такі людські якості, як гуманізм, чуйність, чесність, справедливість; більш цінується матеріальне багатство.

Тому педагогічний колектив вбачав своїм завданням створення і реалізацію навчально-виховного середовища, всередині якого відбувається вихід на соціально-зрілу, компетентну, творчу особистість з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної свідомості; прищеплення морально-етичних та естетичних навичок бережливого ставлення до власного здоров'я.

Провідною ідеєю реалізації програми духовно-морального виховання школярів стала виховна робота, робота з батьками, організація педагогічної підтримки дитини в рішенні виникаючих проблем.

Педагогічний колектив школи протягом чотирьох років (2014-2018) працював над реалізацією науково-методичної проблеми :

***«Формування освітнього середовища для саморозвитку особистості на
засадах гуманної педагогіки»***

Загальними принципами діяльності педагогічного колективу були:

1. Гуманно-особистісний підхід до дітей, що передбачає віру у можливості кожного учня, співпрацю з учнями.
2. Індивідуалізація виховання та навчання шляхом визначення найбільш оптимальних методів і форм педагогічної роботи.
3. Поетапне становлення і розвиток природних здібностей дитини.
4. Формування культури здоров'я, потреби в здоровому способі життя учнів, батьків, вчителів.
5. Формування нової ментальності учнів, батьків, вчителів в процесі переорієнтації з академічних досягнень на особистість дитини.

Розвиваючий та зберігаючий духовне здоров'я простір надає можливості:

- учням – самовизначатися, самоудосконалюватись, самореалізовуватись у різноманітних видах діяльності;
- педагогічному колективу – реалізувати цю мету через соціально-педагогічні ініціативи, створюючи умови для соціалізації учнів;
- батькам – брати участь у розробці фінансово-економічного механізму підтримки освітніх ініціатив;
- управлінцям – брати участь в розробці системи управління інноваційним закладом;
- громадськості – брати участь у створенні єдиного освітньо-виховного простору.

Основна парадигма, за якою працював навчальний заклад – гармонія духовного, психічного і фізичного з метою виховання творчої, високоінтелектуальної, компетентної особистості.

Стратегічна мета – духовна, освічена, вихована, здорова, інтелектуально розвинена людина.

Методологічною основою є такі уявлення:

- *Людина знаходиться в постійному саморозвитку, стаючи суб'єктом власного життя;*
- *Тільки в процесі духовного розвитку людина може придбати власну самовизначеність;*
- *Найвища цінність життя – здоров'я людини, за яке вона повинна відповідати сама і сама повинна підтримувати свій організм в здоровому стані;*
- *Освіта – процес становлення і розвитку особистості в спеціально створеному природо-соціокультурному середовищі;*
- *Школа цілеспрямовано впливає на всі верстви населення, забезпечуючи активне формування особистості дитини;*
- *Учень – головний суб'єкт навчально-виховного процесу (його психологічний статус, характер поведінки, свідоме ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих, що засноване на достатньому рівні санітарних навичок та санітарно-гігієнічних знань);*

- *Учень, учитель, батьки – рівноправні партнери здоров'язберігаючого навчально-виховного процесу;*
- *Учитель – найважливіший ресурс, від інтелекту та професіоналізму якого залежить якість освіти.*

Основна мета: Гуманізація навчального процесу, як основа духовно-морального становлення особистості учня.

Об'єкт дослідження: організація виховної роботи на уроках та в позаурочний час.

Предмет дослідження: система духовно-морального виховання учнів.

Основні задачі:

1. Створення морально-духовної сфери розвитку.
  2. Забезпечення педагогічної підтримки дитини в рішенні, розв'язанні проблем.
  3. Забезпечення високої культури взаємовідносин у системі:
    - “учитель – учень”
    - “учитель – батьки”
    - “учень – учень”
    - “учень – суспільство”
  4. Формування уміння аналізувати життєдіяльність особистості за духовно-моральними критеріями.
  5. Діагностика та моніторинг стану духовного і фізичного здоров'я.
  6. Проведення консультацій для дітей, батьків та педагогів.
  7. Координація діяльності управлінських рішень.
  8. Комплектування бібліотеки “Антологія гуманної педагогіки”
- Вирішення цих задач пропонуємо через реалізацію науково-методичної проблеми *«Формування освітнього середовища для саморозвитку особистості на засадах гуманної педагогіки»*.

Терміни та етапи роботи над проблемою школи були такі :

I. Аналітичний – пошук інформації з проблеми, вивчення досвіду роботи вчителів-гуманістів Я. Каменського, В. Сухомлинського, Макаренка, Я. Корчака, Ш. Амонашвілі та інших.

(вересень 2014-червень 2015 року)

II. Діагностичний – спостереження та аналіз стану духовно-моральної культури учнів, ефективності здійснення гуманізації навчання та виховання; використання технологій гуманної педагогіки.

(червень 2015 - травень 2016 року)

III. Проектно-організаційний :

моделювання організаційно-управлінської, методичної структури та індивідуально-творчої системи роботи з проблеми;

апробація нової організаційно-методичної та індивідуально-особистісної моделі організації гуманістичної спрямованості навчання та виховання.

(червень 2016- травень 2017 р.р.)

ІV.Узагальнюючо-впроваджуючий:

відпрацювання діючої структурно-функціональної моделі системної організації гуманістичної спрямованості навчання та виховання;

розповсюдження результатів роботи з проблеми.

(червень 2017-травень 2018 р.р.)

Керувала роботою над даним питанням методична рада та творча група «Майстерня гуманної педагогіки», керівниками якої були Єналеєва Г.В. (2014-2015 н.р.), Козинчук О.С. (2015-2016 н.р.), Пермінова Н.Л. (2016-2018 н.р.).

Педагогічний колектив спрямував свої зусилля на пошук нових форм і методів роботи. Вибір проблеми передбачає виокремлення ідей, цілей, завдань, положень, висновків наукового дослідження. У річному плані простежувалась система роботи над проблемою. Згідно планів роботи проводились засідання шкільних методичних об'єднань (вчителів початкових класів, вчителів природничо-математичного циклу, вчителів філологічного циклу, вчителів іноземної мови та класних керівників). Систематично вивчалися й аналізувалися навчальні плани, програми, підручники, посібники, інструктивні матеріали, методичні рекомендації щодо змісту, форми методів проведення уроку, факультативних та інших занять, позакласної та позашкільної роботи та навчально-виховної роботи в цілому.

У планах ШМО визначений обліковий склад, графік проведення відкритих уроків, розроблені методичні заходи, складені методичні картки на кожного вчителя, у яких зазначені післякурсові завдання та проблеми, над якими працюють учителі. Графік взаємовідвідування уроків виконаний, що підтверджується аналізами уроків.

Робота методичних об'єднань була спрямована на удосконалення методичної підготовки, фахової майстерності вчителя, удосконалення методики проведення уроку. Були проведені заплановані засідання методичних об'єднань, на яких обговорювалися як організаційні питання (підготовка і проведення олімпіад, предметних тижнів, проведення контрольних зрізів, затвердження завдань для державної підсумкової атестації), так і науково-методичні питання. Згідно з річним планом роботи протягом року проведено предметні декади, тижні. Було складено план, вчителі проводили різноманітні позаурочні заходи з учнями, інтелектуально-розважальні ігри. На належному науково-методичному рівні проходили тижні математики, історії, англійської мови, української мови та літератури.

Протягом чотирьох років були **проведені такі педагогічні ради:**

№	№ прот.	Дата	Тема
1	1	15.12.2014	«Морально-духовний розвиток дитини – запорука успішності виховання громадянина держави (за пед. спадщиною В.О.Сухомлинського)»
2	3	26.02.2015	«Справжнє виховання дитини – у вихованні самого себе».
3	4	27.04.2015	«Про гуманізм справжній та абстрактний»
4	9	19.11.2015	«Виховання успішної національно-свідомої особистості через співробітництво вчителів, учнів, батьків»
5	2	21.01.2016	«Розвиток мотивації до навчальної діяльності та саморозвитку в контексті гуманізації навчально-виховного процесу»
6	3	21.03.2016	«Гуманно-особистісний підхід до виховання школярів як спосіб морального оздоровлення суспільства»
7	10	01.11.2016	«Подолання інертності та консерватизму педагогічного мислення, розвиток творчого потенціалу вчителя».
8	1	12.01.2017	«Врахування психологічних аспектів під час активізації пізнавальних інтересів в умовах гуманізації навчально-виховного процесу».
9	2	22.03.2017	«Захист портфолію вчителя».
10	1	05.12.2017	«Створення умов для розвитку й реалізації творчого потенціалу учнів».
11	2	11.01.2018	«Розвиток педагогічної майстерності через розвиток спілкування».

Були проведені такі шкільні педагогічні читання:

1. «Маніфест гуманної педагогіки. Кодекс честі вчителя». Авторська програма Ш.Амонашвілі «Школа життя».(жовтень 2014 р.)
2. «Проблема облагородження душі і серця. Дитини в педагогічній творчості Ш.Амонашвілі» (жовтень 2015 р.)
3. «Полюбіть майбутнє – виростуть крила»
(31 жовтня 2016 р.)
4. Педагогічні читання по спадщині педагога і філософа Г.Сковороди

Лейтмотивом педагогічних читань були слова Г.Сковороди:

«Дитину необхідно навчати буквою, цифрою й нотою. На цій неподільній основі визріває цілісне людське єство в триєдності душі, серця й свідомості. Тільки цілісна людина здатна пізнати себе й цілковито осягнути Світ».

(1 листопада 2017 р.)

Князева В.В. з виступом «Ситуація успіху як важливий чинник позитивної мотивації до навчання» брала участь у районних педагогічних читаннях по темі «Організаційно-педагогічні засади формування позитивного іміджу закладів освіти» у березні 2016 року.

Досвід вчителів з реалізації науково-методичної проблеми були висвітлені у матеріалах, які щорічно представлялись на районній педагогічній виставці

<i>№ n/n</i>	<i>Назва матеріалу</i>	<i>Автор, посада</i>	<i>Форма матеріалу</i>
2015 рік			
1	Шляхи підвищення інтересу учнів до англійської мови.	<i>Василенко Любов Анатоліївна, вчитель англійської мови</i>	Методична розробка
2.	Система уроків з розвитку зв'язного мовлення для учнів 2-го класу	<i>Бобровська Наталія Миколаївна, вчитель початкових класів</i>	Матеріали з досвіду роботи
3.	Система уроків з позакласного читання для учнів 4 класу	<i>Лемішевська Людмила Іванівна, вчитель початкових класів</i>	Матеріали з досвіду роботи
2016 рік			
1.	Система роботи над словом на уроках рідної мови у молодших класах.	<i>Єналеєва Галина Василівна, вчитель початкових класів</i>	У методичній розробці викладена система роботи над словом за допомогою загадок, ребусів, прислів'їв, різноманітних вправ, які сприяють розвитку мовлення молодших школярів. У розробці представлені позакласні заходи, які через слово прощеплюють любов до рідної землі та Батьківщини. Матеріал може бути використаний на уроках

			рідної мови та у позакласній роботі.
2.	Використання векторів при розв'язуванні задач (практикум)	<i>Пермінова Надія Леонідівна, вчитель математики</i>	У практикумі пояснено доведення теорем, нерівностей, знаходження найбільшого і найменшого значень функцій та розв'язування геометричних задач з використанням векторів та їх властивостей. Матеріал може бути використаний на уроках, а також в роботі математичних гуртків та факультативів.
3	Система вправ для розвитку пам'яті молодших школярів	<i>Князева Вікторія Вікторівна, вчитель початкових класів</i>	У методичній розробці розміщена система вправ для розвитку різних видів пам'яті. Даний матеріал можна використовувати на уроках у початкових класах, на заняттях у ГПД та під час самостійної роботи з батьками. Вправи подані у ігровій формі, що створює додаткову мотивацію для їх виконання.
2017 рік			
1.	Нестандартні уроки математики в 2 класі	<i>Лемішевська Людмила Іванівна, вчитель початкових класів</i>	У методичній розробці подані зразки нестандартних уроків математики для 2 класу, такі як урок-подорож, урок-гра, урок-КВК, урок-казка. Матеріал може бути використаний на уроках математики та у позакласній роботі.
2.	Виховання в учнів початкових класів морально-етичних рис характеру та розвиток зв'язного мовлення школярів	<i>Бобровська Наталія Миколаївна, вчитель початкових класів</i>	У збірці подані сценарії вистав та родинних свят на основі народознавчого матеріалу з використанням казок. Матеріал може бути використаний на уроках

	засобами театрального мистецтва та народної творчості		читання у початкових класах , а також в роботі театральних гуртків та студій.
3	Дидактичні ігри на уроках навчання грамоти	<i>Кожушко Іванна Миколаївна, вчитель початкових класів</i>	У методичній розробці зібрані ігри, які вчитель використовує на уроках навчання грамоти у 1 класі у добукварному, букварному та післябукварному періоді. Даний матеріал можна використовувати на уроках навчання грамоти у 1-их класах, на заняттях у ГПД та під час самостійної роботи з батьками. Вправи подані у ігровій формі, що створює додаткову мотивацію для їх виконання.
4.	Розвиток творчої активності учнів під час розв'язування якісних задач на уроках фізики	<i>Односум Вікторія Вікторівна, вчитель фізики та астрономії</i>	У матеріалах з досвіду роботи вчитель звертає увагу на роль якісних задач у формуванні фізичних знань учнів, практичних умінь і навичок, а також на методи і прийоми їх розв'язання. Даний матеріал може бути корисний для вчителів фізики при підготовці до уроків та при формуванні мотивації при розв'язуванні задач.
5.	Вплив позитивних емоцій на формування здорового способу життя	<i>Сіродан Ольга Ісаківна, практичний психолог, соціальний педагог</i>	У методичній розробці практичний психолог звертає увагу на процес формування здорового способу життя у школярів, профілактику адитивної поведінки у підлітків та висвітлює систему роботи педагогічного колективу з даного питання. Матеріал може бути використаний практичними психологами у

			своїй діяльності.
6.	Система уроків з української мови для 7 класу з теми «Прислівник»	<i>Ковриженко Віра Олексіївна, вчитель української мови та літератури</i>	У методичній розробці представлена система уроків з української мови для 7 класу з теми «Прислівник» Вчитель пропонує вправи, які сприяють здобуванню знань учнями самостійною роботою думки; диференціюють та індивідуалізують процес навчання; стимулює роботу з додатковою літературою; розвивають аналітичне мислення, вміння робити узагальнення; формує в учнів навички самооцінки та самоконтролю своєї навчальної діяльності. Матеріал може бути використаний вчителями української мови та літератури
7.	Розробки уроків англійської мови з теми: «Почуття та емоції» 4 клас	<i>Козинчук Олена Станіславівна, вчитель англійської мови</i>	У методичному посібнику висвітлено технологію використання методики драматизації на уроках англійської мови з метою розвитку емоційно-чуттєвого сприйняття учнів. Посібник може бути використаний вчителями англійської мови, що працюють у 4-их класах.
2018 рік			
1.	Розвиток громадських компетенцій в умовах запровадження положень Нової української школи (управлінський та філологічний	<i>Неруш Микола Васильович, директор школи, вчитель англійської та французької мови</i>	В даній методичній розробці описані основні напрямки розвитку громадянської освіти на сучасному етапі становлення громадянського суспільства, роль освіти як соціально-культурної галузі та закладів освіти у

	аспекти)		<p>формуванні громадянських компетентностей в світлі положень концепції Нової української школи, зокрема створення та діяльності громадсько-активних шкіл в умовах українських реалій.</p> <p>Крім теоретичного викладу автором розроблено систему вправ з англійської мови, яка стосується історичних фактів та сьогодення країн Європейського Союзу.</p>
2.	<p>Біологія 9 клас. Методична розробка уроків з теми «Закономірності успадкування ознак»</p>	<p><i>Лотоцька Світлана Миколаївна, заступник директора, вчитель біології</i></p>	<p>Методична розробка складена згідно з оновленою програмою «Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів», 6-9 класи Автор методичної розробки пропонуєорієнтовне календарно-тематичне планування з теми «Закономірності успадкування ознак» та розгорнуте планування уроків, схеми уроків із зазначенням теми, мети та очікуваних результатів, велику кількість слайдів до різних етапів уроку, вправи на створення психологічного настрою.</p> <p>Кожен етап уроку розкриває навчально-пізнавальну діяльність учнів і передбачає застосування різних методів і прийомів: інформаційно-рецептивний та пошуковий. Запропонована структура уроку, методи та прийоми навчання, наведені в даній методичній розробці, не є</p>

			обов'язковими. Учитель може в разі потреби вносити свої зміни.
3.	Тематичний контроль знань. Всесвітня історія . 7 клас	<i>Коломієць Людмила Федорівна, вчитель історії</i>	<p>Робота містить завдання у тестовій формі для тематичного контролю знань учнів для уроків всесвітньої історії у 7 класі. Завдання укладено відповідно до чинної навчальної програми з всесвітньої історії.</p> <p>Мета даної роботи : допомогти вчителеві провести якісний контроль знань учнів протягом навчального року. Матеріали роботи можуть бути корисними також для підготовки до складання ЗНО, оскільки містять типові види завдань для оцінювання.</p> <p>Робота розрахована на учнів загальноосвітніх навчальних закладів та вчителів історії.</p>
4.	Система уроків з літературного читання в 4 класі. Розділ «Літературні казки зарубіжних письменників»	<i>Рибаченок Олена Володимирівна, вчитель початкових класів</i>	<p>Дана робота спрямована на допомогу вчителям початкових класів у проведенні уроків українського читання з теми «Літературні казки». Вона вчить працювати з навчальною і дитячою літературою. Спрямована на виховання національної свідомості, духовності. Допоможе вчителям розвивати в дитячих серцях вогник допитливості.</p>
5.	Взаємозв'язок людини і держави. Розробки уроків	<i>Защитинський Сергій Олександрович, вчитель історії та</i>	<p>У методичних матеріалах подані розробки уроків з правознавства для</p>

	<p>правознавства у 9 класі.</p>	<p><i>правознавства</i></p>	<p>9 класу за оновленою програмою. В розробках враховані усі зміни, що відбулися останнім часом в українському суспільстві. Матеріал може бути використаний вчителями правознавства при роботі над темою «Взаємозв'язок людини і держави».</p>
--	---------------------------------	-----------------------------	--

Поширення ефективного досвіду відбувся за такими формами:

- презентація досвіду на засіданнях методичних об'єднань, семінарських заняття;
- наставництво;
- проведення відкритих уроків з висвітленням основної ідеї досвіду ;
- майстер-класи.

Теми досвідів свідчать, що інноваційний пошук учителів знаходиться в колі проблем використання компетентісно зорієнтованих завдань, застосування ефективних форм організації самостійної роботи учнів, прийомів створення позитивної мотивації учнів до навчально-пізнавальної діяльності, соціалізації навчального середовища.

Серед досягнень школи в рамках роботи над науково-методичною проблемою слід відмітити:

- Збільшення мережі гуртків на базі школи: на сьогоднішній день учні школи можуть відвідувати більше 20 гуртків, у яких вони розкривають свої творчі здібності та реалізують розумовий потенціал;
- Вчителі школи систематично беруть участь у роботі міських студій гуманної педагогіки, що проходять у Київському міському будинку вчителя;
- Вчителями та психологічною службою школи ведуться Картки індивідуального розвитку дитини, до яких заносяться усі досягнення учнів у всіх галузях їх зайнятості.

Однак у здійсненні методичної роботи мали місце деякі суттєві недоліки:

- Недостатня організація роботи вчителів з обдарованими учнями по написанню наукових робіт МАН та МАН-юніор;

- педагоги школи залишаються байдужими до публікацій власних методичних розробок у фахових виданнях;
- психологічна служба недостатньо працює з обдарованими дітьми.

При плануванні роботи на наступні роки потрібно врахувати всі досягнення та кращі напрацювання вчителів закладу освіти і спрямувати науково-методичну роботу на реалізацію Концепції «Нова українська школа», Закону України «Про освіту», інших директивних та інформаційно-методичних матеріалів у галузі освіти.